

Bryssel, 9. huhtikuuta 2026
(OR. en)

7982/26

AGRI 245
AGRIFIN 74
FORETS 49
PROCIV 70
ENV 317

ILMOITUS

Lähetäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Maatalouden ja kestävän metsänhoidon strateginen merkitys maastopalojen riskien ehkäisemisen ja niistä selviytymisen vahvistamisessa – Komission tiedotusasia – Keskustelu

Yhdennettyä maastopalariskien hallintaa koskevassa komission tiedonannossa (asiak. 7652/26) käsitellään ekologisia, taloudellisia, kulttuurisia ja sosiaalisia ulottuvuuksia koko riskin hallintaprosessin (ennaltaehkäisy, varautuminen, reagointi ja palautuminen) osalta. Sillä vastataan kiireelliseen tarpeeseen toteuttaa toimia maastopalariskien hallinnan alalla, ja siinä kutsutaan kaikki politiikanalat ja toimijat soveltamaan yhteistä toimintatapaa maastopalariskien vähentämiseksi. Se perustuu EU:n toimielinten ja elinten, jäsenvaltioiden, asiantuntijoiden, sidosryhmien ja tiedeyhteisön kuulemisiin, ja sen tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä niiden kanssa kasvaviin maastopalariskeihin liittyviin haasteisiin vastaamiseksi.

Maastopalot ovat EU:ssa aiempaa laajempia, toistuvampia ja tuhoisampia, mikä aiheuttaa merkittäviä monialaisia riskejä. Vuoden 2025 maastopaloauden aikana maastopalot koskettivat yli miljoonan hehtaarin aluetta EU:ssa, mikä tarkoittaa Kyprosta suurempaa maa-aluetta. Maastopaloja esiintyi siis historiallisen suurella alueella EU:ssa. Viimeisten viiden vuoden aikana palaneet alueet ovat olleet kooltaan yli historiallisen keskiarvon. Tämän lisäksi palot ovat aiempaa voimakkaampia. Maastopalot eivät enää rajoitu Etelä-Eurooppaan, vaan ne koskettavat myös Euroopan keski-, pohjois- ja itäosia. Tällä on laaja-alaisia seurauksia, kuten ihmishenkien menetykset, ekosysteemien vahingoittuminen, ilmanlaadun heikkeneminen, maaperän huonontuminen, eroosio, biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen sekä maa- ja metsätalouteen ja infrastruktuuriin kohdistuvat kielteiset vaikutukset. Maastopalot aiheuttavat EU:lle vuosittain arviolta 2,5 miljardin euron taloudelliset vahingot.

Ilmastonmuutos lisää merkittävästi helleaaltoja, kuivuutta ja korkeita lämpötiloja ja luo olosuhteet, jotka edistävät maastopalojen syttymistä ja leviämistä. Muutokset maankäytössä, luonnon ekosysteemien tilan heikkeneminen, maaseudun väestökato ja perinteisten käytäntöjen hylkääminen ovat lisänneet palavan materiaalin kertymistä. Samaan aikaan kaupunkien laajentuminen metsäalueille on lisännyt riskiä altistua maastopaloille. Ihmisen toiminta on maastopalojen ensisijainen aiheuttaja, sillä jopa 96 prosenttia maastopaloista syttyy ihmisen toiminnan seurauksena. Maastopaloja aiheuttavat yleensä infrastruktuurista peräisin olevat kipinät tai ne sytytetään tahallaan.

Hoitamattomasta kasvillisuudesta johtuva palavan materiaalin kertyminen lisää laajojen maastopalojen todennäköisyyttä. Siksi viljelijöillä, metsänhoitajilla ja maaseutuyhteisöillä on keskeinen rooli maastopalojen ehkäisemisessä. Aktiiviset ja kestävät maanhoitokäytännöt, kuten laiduntaminen, metsien harventaminen, lajien monipuolistaminen ja monimuotoisempien maisemien edistäminen, ovat tärkeitä maastopalojen intensiteetin vähentämiseksi ja palojen leviämisen hidastamiseksi.

EU tarjoaa rahoituslähteitä ennaltaehkäisyä, varautumista, reagoitua ja palautumista varten. Näiden varojen seuranta ja strategista käyttöä on parannettava vaikuttavuuden varmistamiseksi. Yhteisellä maatalouspolitiikalla (YMP) on tuettu maalähtöistä maastopalojen ehkäisyä ja luonnon ennallistamista. Tällä hetkellä käytettävissä olevia välineitä, myös niitä, jotka on tarkoitettu metsien ja maatalousmaan ennallistamiseen luonnonkatastrofien jälkeen, ehdotetaan jatkettavaksi ohjelmakaudella 2028–2034. Myös muut toimenpiteet, kuten luonnon ennallistaminen, myös kosteikoilla ja metsäalueilla, edistävät palonkestävyyttä parantamalla asiaankuuluvien ekosysteemien terveyttä ja vähentämällä kuivuuden vaikutuksia.

Jäsenvaltioilla sekä alueviranomaisilla ja maankäyttäjillä on ensisijainen vastuu maastopalojen hallinnasta. EU tukee niitä tarjoamalla rahoitusta, dataa sekä tietämyksen jakamista.

Maastopalojen ennaltaehkäisyn tehokkuutta heikentävät tällä hetkellä sellaiset haasteet kuten tietojen epä johdonmukaisuus, vanhentuneet vaarakartat, kehittyvän palokäyttämisen epäoptimaalinen mallintaminen ja rajatylittävien ja useita riskejä kattavien arviointien vähäinen integrointi.

Tätä varten saatavilla on jo EU:n välineitä seuranta- ja varhaisvaroituspalveluja varten, esimerkiksi Copernicus-ohjelma ja EU:n metsäpalotietojärjestelmä (EFFIS), ja jäsenvaltioita kannustetaan käyttämään niitä järjestelmällisesti maastopalariskin hallinnan tukemiseen ja tukena päätettäessä, mitkä hankkeet tarvitsevat rahoitusta. Komissio pyrkii parantamaan näitä välineitä ja kehittämään standardoitua riskimallinnusta EU:n tasolla. Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään maalähtöisten maastopaloja ehkäisevien toimenpiteiden käyttöönottoa ja parantamaan varhaisvaroitussjärjestelmiä, maastopalojen seuranta, palokäyttämisen mallintamista, riskinarviointia ja korkean resoluution tietojen käyttöä päätöksenteossa.

Käyttämisen muutos on ratkaisevan tärkeää, kun otetaan huomioon, kuinka suuri osa maastopaloista johtuu ihmisen toiminnasta. Riskejä koskevien tietojen saatavuus ja kohdennettu viestintä voivat tukea ennaltaehkäisutoimia. Varautumistoimenpiteitä ovat evakuoinnin suunnittelu, yhteisöjen osallistaminen ja koulutus.

Joillakin alueilla ei ole riittävästi koulutettua henkilöstöä ja tarvikkeita. Palopelastajat tarvitsevat asianmukaiset suojavarusteet sekä koulutusta ja tukea. EU kannustaa toteuttamaan asiaan liittyviä toimia unionin pelastuspalvelumekanismien kautta, mukaan lukien palopelastajien ennakoiva sijoittaminen ja yhteisen ilmasammutuskaluston (rescEU) kehittäminen. Lisätoimissa keskitytään yhteentoimivuuden, koulutuksen ja analyttisten valmiuksien parantamiseen.

Puheenjohtajavaltio Kypros toteaa, että asian osalta tarvitaan lisätoimia, ja ottaen huomioon *yhdennettyä maastopalojen hallintaa* koskevan komission tiedonannon pyrkii helpottamaan komission edellä mainitussa tiedonannossa ilmoittaman yhdennettyä maastopalojen hallintaa koskevan suosituksen käsittelyä. Suosituksesta keskustellaan yleisten asioiden neuvostossa sen monialaisen sisällön vuoksi. Ottaen huomioon, että on tärkeää vahvistaa yhteyttä ennaltaehkäisyyn, varautumiseen, reagoimiseen ja palautumiseen välillä sekä EU:n ja jäsenvaltioiden toimien kautta annettavaa tukea tehokasta täytäntöönpanoa varten, puheenjohtajavaltio pyytää ministereitä keskustelemaan seuraavista kysymyksistä käsittelyn edistämiseksi:

- *Miten yhteisellä maatalouspolitiikalla (YMP) voidaan yhdessä muiden EU:n välineiden kanssa tukea paremmin viljelijöitä, metsänhoitajia ja maaseutualueita maastopalojen ehkäisemisessä ja hallinnassa muun muassa vahvistamalla kannustimia sellaisille maanhoitokäytännöille, joilla vähennetään palavan materiaalin kertymistä ja parannetaan maiseman selviytymiskykyä? Miten tätä tukea voidaan edelleen parantaa YMP:n kehyksen ulkopuolisella julkisella ja yksityisellä lisärahoituksella?*
- *Kun otetaan huomioon maastopalojen voimistuminen ja yleistyminen kaikkialla Euroopassa, miten voidaan kannustaa kestävää metsänhoitoa ja vahvistaa ennallistamista ja miten maastopalojen ehkäiseminen voidaan sisällyttää paremmin kansallisiin metsäpolitiikkoihin, ennallistamissuunnitelmiin ja maankäytön suunnitteluun, erityisesti luonnonvaraisen maaston ja kaupunkialueiden välisellä rajapinnalla ja alueilla, joihin maankäytöstä luopuminen vaikuttaa, jotta voidaan parantaa selviytymiskykyä ja suojella maaseutuyhteisöjä ja ekosysteemejä?*